

Kiasma

www.kiasma.fi

2010 44 vol 12

Uutuus:
Kaija Papun sarjakuva

Adel Abidin
Kiasman tosi-tv:ssä

Kevään kalenteri

Värikäs talvi Kiasmassa

Olav Christopher Jenssen
teosnimien jäljillä

Olavi Paavolaisen ja Hertta Kuusisen
rakkaustarina näyttämöllä

Berliinissä asuva norjalaistaiteilija Olav Christopher Jenssen antaa maalauksilleen nimiä kuin sekoittaisi värejä. Oikealla teos Panorama/Preface.

BENND BORCHARDT

Mistä nimi maalaukselle?

Nimet ovat kiehtovia ja vaikeita. Kaikki, jotka joskus ovat yrittäneet keksiä nimeä vaikkapa lapselle, veneelle tai bändille tietävät, että nimenanto saattaa olla yllättävän työlästä puuhaa. Ihan kivoja nimiä on helppo keksiä mutta mistä saada nimi, joka on omaperäinen, kestää aikaa, jää mieleen, on riittävän moniulotteinen sekä maistuu vielä äänteellisesti mukavalta suussa?

Olav Christopher Jenssenin teossarja
Panorama antoi nimen koko näyttelylle.
Oikealla Panorama/Begonia.

BERND BORCHARDT

Ehtyykö myös taiteilijan sanainen arkku, kun varsin usein taideteoksen otsikko on karusti *Nimetön*, *Utan titel*, *Untitled?* Vai voiko nimettömyys olla sinänsä tarkoituksellista ja merkityksellistä? Joku ei kenties halua ohjata teoksensa tulkintaa, joku ei taas koe nimeä niin tärkeäksi tulkinnan kannalta.

Nimettömäksi nimeäminen on ollut taidehistoriassa myös yksi modernismin ääri-ilmiö, osa taiteellista ideologiaa, jonka mukaan taideteos ei viittaa, eikä sen pidä viitata mihinkään itsensä ulkopuoliseen todellisuuteen. Esimerkiksi maalauksen on oltava vain maalaus, se käsittelee väriä, muotoa, pintaa ja sommittelua, ja se siitä. Tämän mallin mukaan otsikon keksiminen maalaukselle johdattaa katsojan mielikuvituksen väärille raiteille sen sijaan että se ohjaisi häntä keskittymään olennaisimpaan eli maalauksen omaan todellisuuteen.

Usein teoksella kuitenkin on nimi. Monet taiteilijat nimittävät teoksensa siihen virikkeen antaneen asian tai aiheen mukaan. Joku saattaa vihjata omiin vaikutteisiinsa.

Norjalaissyntyiselle maalariolle **Olav Christopher Jenssenille** nimet ovat valtavan tärkeitä. Hänen maalauksensa nimet kehkeytyvät useimmiten melko luontevasti, niiden syntyminen on osa maalauksen syntyä. Parhaimmillaan nimi viriää itseksensä, juolahtaa mieleen itse

teoksesta ikään kuin maalaus tarjoaisi sen tekijälleen eikä päinvastoin. Toisinaan taas Jensseninkin pitää hakea ja etsiä sopivaa nimeä, kehittelyn kanssa voi vierähtää joskus pitkä ilta tai pidempikin aika.

NORJALAINEN MIELEN MAISEMA

Olav Christopher Jenssenin näyttelyn nimi Kiasmassa on *Panorama*, samannimisen näyttelyyn tulevan 10-osaisen maalaussarjan mukaan. Taiteilija kertoo, että tämä nimi kehittyi hänellä hitaasti maalausprosessin aikana. Ei liene sattumaa, että Kiasman pohjoispäädyn maisemaikkunallisen tilan nimi on myös Panoraama. Ehkä taiteilija onkin *Panorama*-sarjaa maalatessaan ajatellut Kiasmaa, seisonut mielikuvassa tulevassa näyttelyssään, katsellut ulos ikkunasta edessään avautuvaa panoraamaa Helsingistä...

Nimi Panorama sisältää ajatuksen laajasta näkymästä, totaalista, katkeamattomasta horisontaalisesta perspektiivistä. Vaikka Jenssen on asunut urbaanissa ympäristössä suurimman osan elämästään, hänen kohdallaan muistetaan aina mainita tärkeä suhde luontoon: onhan taiteilija kotoisin Pohjois-Norjasta, jossa maisema on ehdoton ja ohittamattomissa oleva. Ehkä Panorama-nimi juontuuikin Jenssenin sisäisestä maisemasta,

Taiteilija ei kätke teoksiinsa piilomerkityksiä, vaan lupaa että kaikki on katsojan nähtävillä. Kuvassa teos Panorama/Recognition.

Toisinaan Jenssen turvautuu teosnimien valinnassa etymologiseen sanakirjaan. Kuvassa teos Appointment/Idiom

lapsuuden maisemasta, jota hän kertoo aina kantavansa mukanaan.

NIMI VIHJAA SUUNNAN KATSOJALLE

Jensseniä on vaikea houkutellessa kertomaan tästä lisää. Hän sanoo, ettei oikeastaan välittäisi selittää teoksiaan, ja että paras tapa hänelle selittää hänen omia maalauksiaan on maalata niitä ja paras tapa ymmärtää hänen maalauksiaan on vain katsoa niitä.

Panorama-sarjan maalauksilla on myös alaotsikot, tai rinnakkaisnimet. *Panorama/Massimo; Panorama/Insulan; Continental, Esplanad, Phonetica, Environment, Solution, Preface, Recognition* ja *Begonia*. Nimet tuntuvat olevan taiteilijan omasta teoksestaan aistiman tunnelman laatusanoja. Ne ovat assosiativisia, leikkisiä ja vähän mielivaltaisiakin, mutta antavat kuitenkin katsojalle yhden langanpään, jota hän voi halutessaan lähteä seuraamaan.

APUNA SANAKIRJA

Jenssenin antamat nimet ovat useimmiten vieraskielisiä. Ne ovat latinan- tai englanninkielisiä, eivät norjaa tai saksaa, taiteilijan kotikieliä. Vierasperäisten nimien

käyttö liittyy pyrkimykseen laajentaa merkitystä yleisemmälle tasolle. Joskus Jenssenin nimet ovat paikan-nimiä (*Verona*), joskus nimi tuntuu viittaavan suoraan väriin (*Grenadine Painting*), toisinaan nimi liittyy kieleen ja sen eri muotoihin (*Idiom*). Nimet ovat meheviä ja merkityksellisiä, ja ne synnyttävät uusia assosiaatio-ketjuja maalauksen aiheuttaman visuaalisen ärsykkeen lisäksi. Jenssenin nimet ovat usein lisäksi foneettisesti hyvin miellyttäviä, ne ovat kuin kauniisti sointuvia minirunoja tai mietelmiä.

Nimien ja niiden merkitysten kerääminen vertautuvat Jenssenillä värien sekoittamiseen: pienikin muutos vaikuttaa sävyyn. Etymologinen sanakirja on hänen työhuoneellaan paljon käytetty kirja, joka tempaa välillä taiteilijan mukaansa sanojen loputtomaan merkitysten ja merkityksenannon ketjuun.

□ Arja Miller

Olav Christopher Jenssenin näyttely Panorama on esillä 22.1. – 28.3. Kiasman viidennessä kerroksessa. Jenssen kertoo työskentelystään englanniksi la 23.1. klo 15.

Yleisöt ovat pirstaloituneet paitsi kokemusten, myös valmiuksien kautta.

Kiasma etsii suhdetta – tositarkoituksella

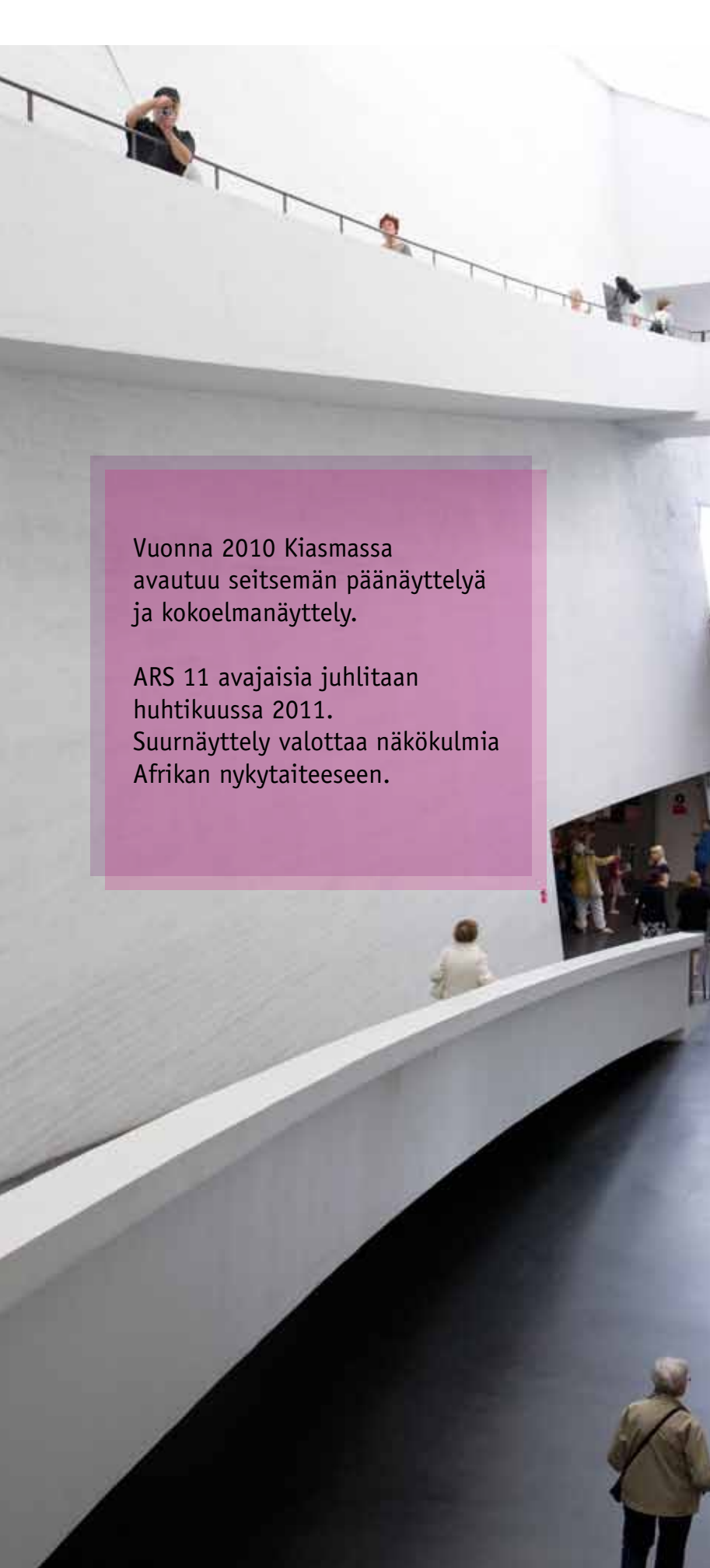
MUSEOTYÖSSÄ tärkeintä on merkityksien luominen. Ilman merkityksellisyyttä taiteen ja ihmisten kohtaaminen jää hipaisun asteelle. Suhteessa taiteeseen kokeminen on tärkeämpää kuin näkeminen, kohtaaminen oleellisempaa kuin ymmärtäminen. Haasteellista merkityksien luomisessa on ihmisten erilaiset lähtökohdat taiteen kokijoina. Yleisöä puhuttelevat niin elämässä kuin taiteessakin erilaiset asiat. Juuri mikään maailmassa ei enää ole takuvarma tunteiden herättäjä tai keskustelun avaaja. Yleisöt ovat pirstaloituneet paitsi kokemusten, myös valmiuksien kautta. Ihmiset etsivät suhdetta ympäröivään maailmaan yhä kiihkeämmin, mutta suhteen syntymiselle asetetaan entistä enemmän odotuksia.

KIASMALTA yleisöt odottavat asiakastutkimuksienkin mukaan ravistelevaa kokemusta, joka jättää jäljen ja josta puhutaan pitkään. Nykytaiteen imago on ongelmallinen nimenomaan siinä mielessä, että nykyaiteelta odotetaan niin paljon. Käynti nykytaiteen museossa koetaan myös riskiksi, koska suuria odotuksia ei aina jokaisen kohdalla pystytä lunastamaan. "Jokaiselle jotakin" on yhtä haasteellista toteuttaa kuin "kaikkea kaikille". Yleisölähtöisyys ei tarkoita sitä, että museon sisältöjen tulisi vastata jokaiseen tarpeeseen, vaan että museo aidosti ponnistelee sen eteen, että yleisöllä olisi mah-

dollisuus muodostaa suhde taiteeseen jollakin merkityksellisellä tasolla. Useinkaan se suhde ei perustu rakkauteen, ei aina edes ihastumiseen. Yhtä merkityksellinen voi olla suhde, joka syntyy ihmetyksen, kyseenalaistamisen tai eri mieltä olemisen kautta.

KIASMAN kevät on täynnä vastakohtia. Vuoden aloittaa norjalainen maalari **Olav Christopher Jensen** suurikokoisilla, valoisuutta huokuvilla teoksillaan. Helmikuussa avataan nuoren irakilais-suomalaisen taiteilijan **Adel Abidinin** näyttely, joka kuvastaa maailmaa aivan toisenlaisesta perspektiivistä. Loppukeväästä avataan **Denise Grünsteinin** valokuvanäyttely ja **Ilja Glazunovin** maalaamista muotokuvista koostuva ilmiönäyttely suomalaisen historiaan. Kevättä täydentää uusi kokoelmanäyttely, joka tutkii tapahtumallisuutta taiteessa. Näkökulmat vaihtuvat tiuhaan, museon päällekkäisissä kerroksissa on esillä näyttelyitä, jotka edustavat toisistaan aivan päinvastaisia maailmoja. Kevään näyttelyidensä kautta Kiasma etsii suhdetta museokävijään tositarkoituksella, merkityksien kautta.

□ Berndt Arell

Vuonna 2010 Kiasmassa avautuu seitsemän päänäyttelyä ja kokoelmanäyttely.

ARS 11 avajaisia juhliitaan huhtikuussa 2011. Suurnäyttely valottaa näkökulmia Afrikan nykyaiteeseen.

Kiasma lehti 44

KIASMA-LEHTI | ISSN 1455-173X
Julkaisija | Nykyaiteen museo
Toimituksen osoite | Kiasma, Nykyaiteen museo
Mannerheiminaukio 2, 00100 Helsinki
www.kiasma.fi | e-mail kiasma-lehti@kiasma.fi,
puh. (09) 173 361, fax (09) 1733 6503
Vastaava toimittaja |
tiedotuspäällikkö Piia Laita (09) 1733 6507
Toimitussihteeri | tiedottaja Päivi Oja (09) 1733 6534
Verkkototeutus | Sami Orpana / Kolmekuu
Ulkoasu ja taitto | Timo Vartiainen
Käännökset | Tomi Snellman, Erik Miller, ACC Noodi
Painopaikka | Libris
Toimitus ei vastaa ohjelmisto-aikatauluihin
tulleista muutoksista.

KIRJOITTAJAT TÄSSÄ NUMEROSSA
Berndt Arell | museonjohtaja
Piia Laita | vastaava toimittaja
Taika Mannila | Kiasman kulttuuritulkki
Arja Miller | näyttelyintendentti
Juha Mustanoja | käsikirjoittaja ja ohjaaja
Päivi Oja | toimitussihteeri
Kaija Papu | sarjakuva
Pirkko Siitari | kokoelmaintendentti
Jaakko Uoti | Kiasman kulttuuritulkki
Petra Vuolanen | Kiasman kulttuuritulkki

VALOKUVAT | Jussi Kivi, Arja Miller, Kaija Papu, Minna Raitmaa, Nicholas R. Clark / Eyebeam Windowfarms
Valtion taidemuseo / Kuvataiteen keskusarkisto:
Juho Heikkinen, Pirje Mykkänen, Henri Tuomi,
Petri Virtanen

KIASMAN YHTEYSHENKILÖT | Museonjohtaja Berndt Arell |
Johtajan assistentti Tuula Vuorio (09) 1733 6516 |
Näyttelyintendentti Arja Miller (09) 1733 6537 |
Kokoelmaintendentti Pirkko Siitari (09) 1733 6519 |
Vastaava museolehtori Sanna Hirvonen (09) 1733 6514 |
Kiasma-teatterin vs. vastaava tuottaja Riitta Aarniokoski
(09) 1733 6512 | Yhteistyöpäällikkö Sanna-Mari Jäntti
(09) 1733 6653 | Tilavuokraukset: yhteistyökoordinaattori
Päivi Hilska (09) 1733 6668 |

NYKYTAITEEN MUSEO on perustettu 1991, Kiasma raken-
nettu 1998. Rakennuksen suunnitteli arkkitehtikilpailun
voittaja Steven Holl, USA. Kiasmassa on viisi kerrosta.
Kokonaisala on 12 000 m², josta museotiloja on 9 100 m².
Kiasman taidekokoelmassa on n. 7 900 teosta kotimaista
ja kansainvälistä nyky-taidetta. Nykyaiteen museo
Kiasma kuuluu Valtion taidemuseoon.

KIASMA *Chiasm*, ~a, s (anat) risteys, risti ~us s (pl~i) (ret)
kiasmi. *Kiasma*, hermojen, vars. näköhermojen eli näkö-
juosteiden, risteys. *Kiasma* (kreik. *khiasma* = viivaristeys,
X-kirjaimen muodosta), tuman kypsymisjakautumisessa
diploteenivaiheessa todettava kohta, jossa vastinkromo-
somit kietoutuvat toisiinsa. > *Crossing over*.

KKA / PIRE MYKKÄINEN

Taaperoikäisten taidepajoissa ei väreä säästellä.

Värikäs talvi syntyy Tikkurilan kanssa

KIASMA ja Tikkurila ovat allekirjoittaneet yhteistyösopimuksen vuodelle 2010. Jo **Marita Liulian** uskontoaiheisen näyttelyn hehkuvat värimiljööt vuonna 2009 olivat Tikkurilan maalein aikaansaatuja. Nyt ensimmäistä kertaa Tikkurila Oy:stä tulee Kiasman virallinen yhteistyökumppani. Yhteistyön muodoista Tikkurilaa innostavat erityisesti väreihin liittyvät, lapsille suunnatut työpajat. Työpajaohjelmisto ilmoittautumisohjeineen löytyy osoitteesta www.kiasma.fi. □

What would Kiasma do?

TAI MITÄ tekisi **Olav Christopher Jenssen**? Entä sinä itse? Kiasma haastaa vuonna 2010 kävijänsä osallistumaan ja pohtimaan tekemistä useissa eri yhteyksissä. Hasan & Partnersin kanssa yhteistyönä toteuttamaan kampanjaan saattaa törmätä yllättävissäkin paikoissa, joten valmistaudu vastaamaan: What would you do? □

Esa Rahikainen ja Reijo Liski tuovat Urho Kekkonen muotokuvan Tamminiemestä remontin tieltä Kiasmaan.

Urkki puhdistukseen

ILJA GLAZUNOVIN presidentti **Urho Kekkonesta** maalaama muotokuva noudettiin Kekkonen viimeisestä kodista, sittemmin Tamminiemen museosta, Kiasmaan tulevaa näyttelyä varten. ”Teos on konservoinnin näkökulmasta lähinnä erittäin likainen, runsaan tupakansavun haalistama”, toteaa Kiasman konservoittori **Siukku Nurminen**. ”Tuossahan se tuijottaa odottamassa käsittelyyn pääsyä.” Samalla, kun teos puhdistetaan, on mahdollista myös tutkia, mitä nykyyvälinein saadaan selville maalauksen vaiheista. Glazunov joutui nimittäin korjailemaan maalausta, koska Kekkonen ei aluksi ollut tyytyväinen. □

(Työ)kavereiden kanssa Pajalle

LUOVAA leikkimielistä työyhteisössä voi viritellä Kiasman Pajalla. Nykyaikaiseen ja kollegoihin tutustutaan työpajatyöskentelyn merkeissä. Erityisesti yrityksille tarkoitetuissa *Kimppapajoissa* käynti suunnitteluun työpajaohjaajan kanssa. Aiheet ja ajankohdat sovitaan kunkin yrityksen tarpeiden mukaan.

Ystävä- tai harrastusporukalleen voi puolestaan varata perjantai-iltapäiväksi *Tuttu ryhmä* -työpajan. Kahden tunnin työpajapaketti sisältää näyttelykäynnin. Varausohjeet löydät osoitteesta www.kiasma.fi. □

Merkillinen seikkailu

LAINAA Kiasmasta merkillinen kokoelma palikoita ja rakenna oma reittisi *Oikeilla jäljillä... -*näyttelyyn. Sopii 3–100-vuotiaille, yksin tai ryhmässä. □

MINNNA RAITTAA

Loputon esitys

CHRONOPOLITICS – III Memo of Time on esitys, joka pyrkii ihmisiän ylittävään, loputtomaan kestoan. Se on viimeinen osa *Muistioita ajasta* -esitysarjasta, joka kuuluu **Tuija Kokkonen** taiteelliseen tohtorintutkintoon Teatterikorkeakoulussa. Aikamuistioita on esitetty Kiasmateatterissa, Kansallisteatterissa, Ruotsissa ja Norjassa.

Maaliskuussa nähtävä esitys koostuu kolmesta alaesityksestä: live-, verkko- ja luontoesityksestä, joissa tarkastellaan keston kysymyksiä suhteessa esityksen eri välineisiin, inhimilliseen muistiin ja ei-inhimillisiin toimijoihin. Sen työryhmään kuuluu eri alojen taiteilijoita ja taitajia, jotka kaikki toimivat myös esiintyjinä live-esityksessä. □

Kuka voittaa?

ARS FENNICA 2009 -palkinnon kävi marraskuussa pokkaamassa kuvataiteilija **Jussi Kivi**. Yleisöäänestyksen tulos selviää 4. tammikuuta, jolloin on vielä viikko aikaa tutustua kaikkien ehdokkaiden yhteisnäyttelyyn Kiasmassa. Yleisöäänestyksen voittaja selviää myös Kiasman verkkosivuilta. □

Café Kiasma

Café Kiasma on avoinna

ti 10-17, ke-pe 10-20.30, la-su 10-18.
p. (09) 1733 6504.

Kiasman Ystävät

Kiasman Ystävät ry

Lisätietoja toiminnasta p. (09) 1733 6595
tai www.kiasma.fi/kiasmanystavat

Kiasma lyhyesti

Jussi Kiven palokunta-aiheinen kokoelma on monen pikkupojan unelma.

Valitse 112

VIRALLINEN hätänumero on saanut toimintapäivän 11. helmikuuta eli 11.2. Samana päivänä Studio K:ssa avautuu taiteilija **Jussi Kiven** oma 'palomuseo'-teos *Fire and Rescue Museum*, jonka esineistöä hän on jo pikkupojasta saakka intohimoisesti kartuttanut. Kokonaisuus oli kesällä esillä Venetsian biennaalin Suomipaviljongissa. □

Tiedot ajankohtaisista näyttelyistä, tapahtumista ja muusta ohjelmistosta
www.kiasma.fi

Hydroponisessa puutarhassa kasvit kasvavat vedessä ja ravinneliuoksessa ilman maata.

Hydroponinen ikkunapuutarha

ELEKTRONISEN taiteen ja alakulttuurien festivaali *Pikseliähky* esittelee vuosittain noin sadan kansainvälisen tekijän töitä sekä tarjoaa monipuolisen katsauksen kotimaiseen elektroniseen taiteen kenttään.

Maalikuussa Kiasma-teatterissa esitetään kaksi musiikkiteosta, jotka perustuvat ihmisen kehon sisäisiin ääniin ja rytmeihin. **Heart Chamber Orchestra** on muusikoiden omiin sydämenlyönteihin perustuva teos, jonka itävaltalainen duo **Terminalbeach** (Erich Berger & Peter Votava) esittää yhdessä kahdentoista klassista instrumenttia soittavan muusikon kanssa. Jokaisen muusikon edessä on tietokonenäyttö, jolta he lukevat heidän oman pulssinsa perusteella muuttuvan sävellyksen.

Pikseli-ähkyssä saa ensi-iltansa myös **Ona Kamun** uusi teos *Elektromys*, jonka päämateriaalina ovat

hermoratamittauksessa rekisteröidyt lihaksen sähköisen toiminnan äänet.

Mediateekin näyttely esittelee ensimmäistä kertaa Suomessa yhdysvaltalaisen **Golan Levinin** interaktiivisia teoksia. Hänen teoksensa ovat leikkisiä, visuaalisia maailmoja, jotka reagoivat yleisön ääniin, liikkeisiin tai kasvojen ilmeisiin.

Kiasma-teatterin lämpiössä nähdään yhdysvaltalaisen **Britta Rileyyn** and **Rebecca Brayn** projekti *Window Farms*, joka on ekologisista materiaalista valmistettu hydroponinen ikkunapuutarha. Window Farms on osa *Herbologies/Foraging Networks* -ohjelmakokonaisuutta, joka tutkii yrtteihin liittyvän perinnetiedon ja digitaalisen kulttuurin kohtaamista. □

Paina kätesi kiveen

KIASMAN ala-aulassa on pala marmoria, jota kävijä saa koskettaa. **Hannele Rantalan** (s. 1952) *Vieras-kirja* (2009) on tarkasti A4-kokoon leikattu pala kreikkalaista marmoria sekä messinkilaatta, joka kertoo kiven tarinaa: kivi on peräisin samasta Pentelikonin louhoksesta kuin Ateenan Akropoliin temppelien rakennuskivi. Louhos on ainakin 2 500 vuotta vanha ja kaivos toimii edelleen.

Rantalan Vieraskirja vie ajatukset katoavaisuuteen, pysyvyyteen ja ajan kulumiseen. Ihmisten kosketukset kuluttavat kiveä pikku hiljaa, näyttäen näin ajan kulumisen marmoriin muodostuvana painaumanä. Kiveä koskettamalla kävijä jättää jälkensä vieraskirjaan ja tulee koskettaneeksi samalla kaikkia niitä muita, jotka ovat kiveen kätensä painaneet. Näin kosketuksesta tulee kollektiivinen, yhteinen kokemus. Vieraskirjaa voisikin kuvata sosiaalisesti veistokseksi, joka toteutuu katsojien kosketuksen kautta. □

Ars ja kylmä sota

ARS-TAIDENÄYTTELYITÄ on järjestetty vuodesta 1961 lähtien yhteensä seitsemän. Niiden taustalla ovat vaikuttaneet muun muassa kylmän sodan aikainen kulttuuripolitiikka, kuvataiteen muutos ja lisääntynyt taidesponsorointi. **Heikki Kastemaan** kirjoittama teos *Nykyaikojen kampanjat* kertoo Ars-näyttelyiden kehittymisestä nykyaiteen kansainväliseksi ja monitaiteellisiksi tapahtumiksi.

Kirjan lähdeaineistona Kastemaa käyttää näyttelyiden saamaa runsasta lehtikirjoittelua sekä niiden suunnitteluun liittyviä asiakirjoja. Hän dokumentoi, selvittää ja tulkitsee Ars-näyttelyiden kokoonpanoja, taustoja, näyttelyihin liittyvää journalismia sekä joskus kiivaina käyneitä julkisia taidekeskusteluja. Kirjan on julkaissut Kuvataiteen keskusarkisto sarjassaan Kirjoituksia taiteesta ja se on myynnissä Kiasma-kaupassa ja Valtion taidemuseon verkkokaupassa osoitteessa www.fng.fi □

Ars-kuraattorit Afrikassa

ARS 11 -näyttelyn kuraattorit **Arja Miller** ja **Pirkko Siitari** tutustuivat Malin Bamakossa afrikkalaiseen valokuvataiteeseen. Lue matkaraaportti seuraavasta Kiasma-lehdestä, joka ilmestyy 1.4.2010. □

Bamakon valokuvataiteen biennaali Malissa on yksi Afrikan suurimpia kansainvälisiä taidetapahtumia.

Museonjohtaja Berndt Arellin 50-vuotisvastaanotto keräsi Kiasmaan edustajia niin taiteen, politiikan kuin taloudenkin aloilta. Onnitteluvuorossa diplomi-ekonomi Lenita Airisto.

POIKKEUKSIA Kiasman kevään aukioloajoissa

loppiainen ke 6.1. klo 10-17
pe 8.1. klo 10-15

pääsiäinen: pe 2.4. suljettu
la ja su 3.-4.4. klo 10-17
ma 5.4. suljettu

vapunaatto pe 30.4. 10-17
vapunpäivä la 1.5. suljettu

Kiasma on avoinna normaalisti
ti-pe 10-20.30, la-su 10-18
ja ma suljettu. □

Älä varasta, osta omaksi

UUSI ERÄ suosittuja *I stole this from Kiasma* -mukeja on saapunut. Mukeja myydään Kiasma-kaupassa ja Café Kiasmassa kuudella eurolla. □

Katsoja voi sukeltaa sisään Jacob Dahlgrenin teokseen *The Wonderful World of Abstraction*.

Antaudu nauhojen hyväiltäväksi

KÄVELE teokseen sisään, sukella värien joukkoon ja tunne kangasnauhojen liukuvan pitkin kehoasi. Kohtaa teoksessa kenties toinenkin katsoja.

Jacob Dahlgrenin teos *The Wonderful World of Abstraction* (2009) on samanaikaisesti veistos, maalaus ja vuorovaikutteinen installaatio. Se koostuu tuhansista värikkäistä kangasnauhoista, jotka roikkuvat katosta lattiaan. Ulkopuolelta tarkasteltuna teos näyttää abstraktilta maalaukselta tai värikkäältä veistokselta. Se on kokemukSELLINEN, arkinen ja ylevä.

Dahlgrenin teos toimikin innoittajana kun maaliskuussa avautuvan kokoelmanäyttelyn suunnittelu-ryhmä valitsi yhdennentoista kokoelmia esittelevän näyttelyn teemaksi tapahtuman. Mitä ”tapahtuma” sitten voisi tarkoittaa nykyaikaisessa? Kokoelmanäyttelyssä teemaa tarkastellaan kahdesta näkökulmasta: Yhtäältä näyttelyssä on teoksia, joissa tapahtuma on katsojan toiminnassa – oli se sitten konkreettista teokseen osallistumista tai hienovaraisempaa vaikuttamista. Toisaalta näyttelyyn on valittu teoksia, joissa taiteilija tekee

tapahtuman, esimerkiksi lavastaa tilanteen.

Voidaan ajatella, että kokoelmanäyttelyn tapahtumallisuus on ennen kaikkia kiinni katsojasta. Haluatko antautua värikkäiden nauhojen hyväiltäväksi?

Pirkko Siitari

Adel Abidin

Kiasman kulttuuritulkit on joukko taiteesta ja kulttuurista kiinnostuneita 16-22 -vuotiaita nuoria. Syksyn aikana he tutustuivat Adel Abidinin taiteen taustoihin tehdessään taiteilijasta kertovaa dokumenttia. Kiasman yhteistyökumppanin Deloitteen avulla toteutettu dokumentti tulee esille Kiasmaan helmikuussa avautuvaan Adel Abidinin näyttelyyn.

Erilainen dokumenttielokuva

”Nyt ollaan jonkin

Mitä tapahtuu, kun viisi nuorta saa käteensä videokameran ja eteensä nykyaiteilijan? Kiasman kulttuuritulkit ja ohjaaja Ville Kiiski tekivät dokumenttielokuvan taiteilija Adel Abidinista. Petra Vuolanen, Taika Mannila ja Jaakko Uoti pitivät päiväkirjaa tuotannon vaiheista.

OHJAAJAN TAPAAMINEN

”Tunkeeko tosi-tv Kiasmaan?”

Petra: ”Tänään potkaistiin käyntiin yksi kulttuuritulkkien tähän asti mielenkiintoisimmista projekteista, taiteilijadokumentti irakilais-suomalaisesta taiteilijasta **Adel Abidinista**. Tapasimme Kiasmassa dokumentin ohjaajan **Ville Kiisken**. Kokouksen puolivälissä Kiiski paljasti, että jo ensimmäinen tapaaminen menee nauhalle. Hän haluaa, että jokai-

selle meistä saadaan oma kamera. Kuvaisimme toisiamme puhumassa Abidinin taiteesta. Ajatus huvitti kaikkia. Tunkeeko tosi-tv Kiasmaan?”

Jaakko: ”Tunnelma oli jännittävä ja osin jännittynyt. Miten niin kaikki kuvaavat toisiaan? Milloin kuvataan mitään? Miltä lopputulos näyttää? Kaikki oltiin kuitenkin samassa veneessä, eikä kukaan ollut vielä varma lopputuloksesta. Hyvä tunne.”

tärkeän äärellä”

Adel Abidin

Syntynyt Bagdadissa Irakissa 1973, asunut Helsingissä vuodesta 2001.

Pitänyt näyttelyitä mm. Yhdysvalloissa, Ranskassa, Isossa-Britanniassa ja Egyptissä. Suomen edustaja Venetsian biennaalissa vuonna 2007.

Teokset usein videoita ja video-installaatioita. Käsittelee mustan huumorin ja ironian kautta mm. kulttuurien kohtaamisia ja marginaalisuuden kokemuksia, elämisen ehtoja sodan oloissa sekä sukupuolirooleja ja seksuaalisuutta.

Kiasman näyttely on Abidinin ensimmäinen museonäyttely Suomessa ja esittelee hänen viime vuosien tuotantoaan. □

Adel Abidin työhuoneellaan Helsingin Kaapelitehtaalla.

ADEL ABIDIN

Bread of Life -videoteoksessa neljä miestä saa aikaan musiikkia rummuttamalla egyptiläisittäin valmistettuja kovia leipiä.

ESITTELY YHTEISTYÖKUMPPANILLE "Kuin Pompidou-keskuksen arkkitehtuuri"

Kaksi kulttuuritulkkia, Petra Vuolanen ja Erkkä Luutonen, osallistuvat tapaamiseen Kiasman yhteistyökumppanin Deloitten kanssa. Deloitte tukee dokumentin tuotantoa. Mukana on Kiasman väkeä, ohjaaja Ville Kiiski sekä taiteilija Adel Abidin.

Petra: "Kiiski kertoi, että emme ole tekemässä perinteistä taiteilijadokumenttia, jossa syvä kertojanääni kulkee taustalla, kun taiteilijan työstä ja elämästä esitetään kaunista kuvaa. Ohjaajan visiossa Abidin-dokumentti on kuin Pariisin Pompidou-keskuksen arkkitehtuuri: rakenteet saavat näkyä. Dokkarista on tulossa tutkimusmatka Adel Abidin taiteeseen. Olen innoissani."

ENSIMMÄINEN KUVAUSPÄIVÄ "Ai, tänäänkö me jo kuvataan?"

Petra: "Luulin, että ensimmäisessä varsinaisessa dokkarin työtösessiossa teemme yhdessä käsikirjoituksen. Olin väärässä. Meidän

KKA / PIRHE MYRKÄNEN

Kiasmaan valmistuu myös neljä uutta teosta, joista yksi on Ping Pong, josta katsoja voi löytää useita nykypäivän valtasuhteita käsitteleviä teemoja.

tarvitsi vain opetella kameran pitelemistä ja painaa rec-nappulaa.”

Jaakko: ”Saavuin hieman etuajassa dramaattisesti valospoiteilla valaistulle hämärälle Pajalle. Puuhastelu valojen, kameroiden ja mikrofoniin kanssa oli hauskaa ja outoa.”

Taika: ”Melkein pelotti olla kameran edessä – miltähän näytän ja puhunkohan tyhmiä? Oman kuvauksen kautta löysi kuitenkin turvallisen olon. Kun tarkkaili muita, oli helpompi myös olla tarkkailtavana. Keskustelimme paljon museoiden merkityksestä ja suhteestamme taiteeseen.”

TOINEN KUVAUSPÄIVÄ ”Mitä kysyä Adelilta?”

Taika: ”Nyt tuntuu, että pääsemme oikeasti vauhtiin. Keskustelemme Adelista taiteilijana ja analysoimme (tai yritämme analysoida ja ymmärtää) hänen taitetaan. Teosten ympärille syntyikin kiinnostavaa keskustelua, on todella mielenkiintoista arvuutella teemoja ja kuulla muidenkin tulkintoja.

Tämän keskustelun jälkeen on tosi jännää tavata itse taiteilija. Mitähän vois kysyä?”

Petra: ”Katselimme kuvia ja kuvailuja teoksista, jotka tulevat esille näyttelyyn. Adel Abidin käsittelee sotaa, kansallisuutta ja valtasuhteita luontevasti sarkasmin ja ironian kautta. Onko mikään pyhää Adel Abidinille?”

Jaakko: ”Tutustuminen Adelin teoksiin oli mukavaa, mutta taiteilijan kohtaaminen tuntuu edelleen hieman hermostuttavalta. Taidehistorian luennoilla kyllä sanotaan, ettei nykytaiteilija ole tai haluakaan aina olla se mystinen luova nero-yksilö; tavallisia ihmisiä hekin ovat. Toista päätellen Adel vaikuttaa kuitenkin huumorintajuiselta ja helposti lähestyttävältä ihmiseltä.”

KOLMAS KUVAUSPÄIVÄ, TAITEILIJAN TAPAAMINEN ”Pitääkö taiteilija kesälomia?”

Taika: ”Adel taisi itse olla hermostuneempi kuin me. Oli vähän sellainen kuulustelufilis. Yhtäkkiä olikin hirveästi kysyttävää,

>

Kameraita pitelevät Taika Mannila, Petra Vuolanen ja Jaakko Uoti. Mukana Adel Abidinin tapaamisessa oli myös edustajia Deloittelta.

ja halusin tietää Adelista mahdollisimman paljon. Parasta oli kuulla hänen taustastaan ja työskentelytavastaan.”

Petra: ”Erikoista kyllä, mutta Adelin lapsuudenkodissa ei ohjattu taiteen äärelle. Adel aloitti työnsä kuvataiteilijana, mutta vasta video-työskentely sai hänet uskomaan omiin kykyihinsä. Kuvataideakateмиassa opiskelu oli hänelle elämän parasta aikaa. Oli jännittävää kuulla, että ammattitaiteilijallekin tärkein tuki ja palaute tulee ystäviltä.”

Jaakko: ”Hienoa, miten avoimesti ja tavallaan mutkattomasti taiteilija suhtautuu omaan työhönsä. Itseäni kiinnostivat eniten taiteilijan työssä käytännölliset asiat. Miten videoteoksia tehdään; pitääkö taiteilijan itse osata kuvata, leikata ja valaista? Pitääkö taiteilija ikinä kesälomia? Mistä taiteilija saa rahaa? Vaatiiko paljon itsekuria mennä työhuoneelle töihin, vaikkei kukaan pakotakaan? Vai ehtiikö luovaa ajatustyötä tehdä apurahojen anomisen välissä?”

Petra: ”Adel kertoo saavansa ideoita ympäristöstä, ihmisten puheista ja jopa vaatteista. Hän pohtii mielessään, miten eri asiat voisi esittää. Kun idea on kirkastunut, hän käy työhön. Joskus Adel työskentelee 30 tuntia putkeen. Vastuu omasta aikataulusta sopii hänelle. Adel sanoi ironisesti, että hän tekee työtään, ei hyväntekeväisyyttä. Jostain taiteilijankin on leipänsä saatava. Vaikka entisellä kauppatieteiden opiskelijalla onkin taloudellisia tavoitteita, hän esittelisi töitään myös ilman palkkaa, jos se olisi ainoa keino päästä ilmaisemaan itseään.”

NELJÄS KUVAUSPÄIVÄ, TAITEILIJAN TYÖHUONE ”Etuoiikutettu filis”

Taika: ”Kuvasimme Adelin työhuoneella. Tunnelma oli mukava ja porukka innoissaan. Oli jotenkin etuoiikutettu filis saada olla siellä. Ja taas sai tietää enemmän, vain katsomalla ympärilleen. Näinkö nykytaiteilija elää ja työskentelee? Oli tosi kiinnostavaa nähdä kesken-

eräisiä töitä ja vanhoja teoksia. Miltähän itse näyttely sitten tuntuu, kun nyt tietää niin paljon taustaa?”

Petra: ”To Muhammed, to Mecca lukee kokiksen logossa, kun sitä katsoo peilikuvana. Olimme nähneet etukäteen vain havainnekuvan valmiista teoksesta, jonka prototyyppi seisoikin nyt vaatimattomasti nurkassa. *Abidin Travels* odotti helmikuun näyttelyä kuljetuslaatikossaan seinän vierellä.

Adel näytti meille tietokoneeltaan videoteokset *Bread of Life* ja *Ping Pong*. Jälkimmäinen oli vielä työstövaiheessa ja siitä puuttui ääniraita kokonaan. Teoksessa kaksi miestä pelaa hikisinä pingistä. Pingispöydällä makaa verkon sijaan alaston nainen. Adel ei halua kertoa, mitä teemoja hän käsittelee teoksellaan, sillä hän jättää jokaiselle tilaa omaan tulkintaan. Kysyin, miltä taiteilijasta tuntuu näyttää kesken-eräisiä töitä. Hän sanoi, ettei se ole mukavaa, mutta kuuluu diiliin. Aika epätavallinen tilanne.”

Jaakko: ”Tuntui vähän siltä, että ympyrä sulkeutui: tähän on pyritty-

Kulttuuritulkki?

KIASMAN KULTTUURITULKKIRYHMÄ eli Kultu koostuu 16–22 -vuotiaista taiteesta ja kulttuurista kiinnostuneista nuorista. He toimivat vapaaehtoisina Kiasmassa ja haluavat saada yhä moninaisemman yleisön kiinnostumaan nykyaiteesta ja Kiasman tarjonnasta. Kultulla on kansainvälisiä ystäväryhmiä, jotka toimivat Tate-museoissa Englannissa, Pompidou-keskuksessa Pariisissa sekä Reina Sofia -museossa Madridissa. □

kin. Työhuoneelle pääsyssä oli myös kivaa tirkistelyn tuntua: onpa siistiä, ei maalaa tai hiilitahroja missään. Työhuone innosti maanläheisempiin kysymyksiin työstä, taiteesta, arjesta ja kulttuurista. Kokemus oli todella inspiroiva ja sitoi kaikkea jo tehtyä yhteen. Tätä tämä onkin, tuodaan taidetta toisille ja itsellemme lähemmäksi. Iso hatunnosto Adelille.”

□ Taika Mannila, Jaakko Uoti, Petra Vuolanen

Ville Kiisken ohjaama ja leikkaama dokumentti on nähtävillä Kiasmassa Adel Abidinin näyttelyn yhteydessä. Taika Mannilan, Jaakko Uotin ja Petra Vuolasen lisäksi elokuvan tekoon osallistuivat Erkki Luutonen ja Reija Meriläinen. Adel Abidin esittelee näyttelynsä yleisölle 21.2. klo 15.

Kivirinta, Marja-Terttu, Rossi, Leena-Maija: LUONTOA JA LUONNOTONTA - (Un)naturally, Miestaidetta uusien silmin, ELIXIR: The video organism of Pipilotti Rist, Horror vacui, OIKEILLA JÄLJILLÄ... TRACKING TRACES..., Ola Kolehmainen: A BUILDING IS NOT A BUILDING, Marita Liulia CHOOSING MY RELIGION - Uskontoja jäljittämässä, Company (Aamu Song ja Johan Olin) SUOMEN SALAT / Top secrets of Finland, Jiri Geller Selected works 1998-2008, PILVIIN PIIRRETTY Aasia-laista nykyaiteetta, KOURI-KOKOELMA NYKYTAITEEN MUSEO KIASMASSA, FULL HOUSE Kouri-kokoelma ja minimalistisia seikkailuja Amerikasta, Notkea katu: Yksin, yhdessä, KUVAN JÄLKEEN, JULIAN SCHNABEL, TARINANKERTOJEN AIKA - Kertova ja etäinen katse entisten neuvostotasavaltojen taiteessa, 1-4 SAMAN TAIVAAN ALLA - Taidetta kaupungissa 1999-2000, Huhtamo, Erkki: OUTOÄLY, TIMO VARTIAINEN: TSURRAA, DIAS & RIEDWEG, KALERVO PALSAN - TOINEN TULEMINEN, RUDOLF STEINER: KOLMINKERTAINEN LUOMINEN - Luentopiirustuksia 1919-1924, POLLY APFELBAUM, AAVAN MEREN TÄLLÄ PUOLEN, KAIN TAPPER PIIRTÄJÄNÄ, ARS 06 - Toden tuntu, TELLERVO KALLEINEN: IN THE MIDDLE OF A MOVIE, GUNILLA KLINGBERG: REPEAT PATTERN, HISTORIAA NOPEAMMIN - Näkökulmia nykyaiteen tulevaisuuteen Baltian maissa, Suomessa ja Venäjällä, ERIK SNEDSBØL: SAKSANPAIMENKOIRA, YÖJUNA - Surrealistisia reittejä Kiasman kokoelmiin, TARJA PITKÄNEN-WALTER: MAALAUUS ON LIHAN KIILTO SILMISSÄMME, YINKA SHONIBARE: DOUBLE DRESS, BORIS GERRETS: MIELENKENTTIÄ, ERWIN WURM: NOLO VEISTOS, DAN GRAHAM: WORKS 1965-2000, EIJA-LIISA AHTILA: Kuviteltuja henkilöitä ja nauhoitettuja keskusteluita, ARS 01 - Avautuvia näköaloja, EVA GRUBINGER: OPERATION R.O.S.A., ROR: UTOPIA, SUSAN NORRIE: TERMOSTAATTI, JYRKI SIUKONEN: LENTÄMISEN HAAVE, OLLI LYYTIKÄINEN - It's all yours-pitäkää hyvänä, MUTLU CERKEZ - Valikoituja teoksia kirjoittamattomasta oopperasta, TASAPAINOILUA - kuusi reittiä Himalajalle, JOB KOELEWIJN: FLUCHT OHNE E, MONICA NYSTRÖM: TRACES/JÄLKIÄ, MARKUS HEIKKERÖ, KENELLE SOITTAISIN SEURA-AVAKSI? - Uusi suomalainen sarjakuva, PETRI HYTÖNEN: ITSEANALYYSI / NOLLAUSPROJEKTI 1988-1999, CILDO MEIRELES, PERTTI KEKARAINEN: PAIKKA 1, JUKKA MÄKELÄ: MERKKI JA ELE - maalauksia kolmelta vuosikymmeneltä, BJARNE MELGAARD Everything American is evil the return to Constantinople, BRUCE NAUMAN - Kuva/teksti 1966-1996, HELI REKULA: AUTIOMAA - teoksia vuosilta 1989-2004, WILLIAM WEGMAN, MAISEMA Kiasman kokoelmissa, IDÄSTÄ TUULEE - Näkökulmia Aasian nykyaiteeseen

Taidekirjoja
Kiasmasta
www.kiasma.fi

Rakkaus syttyy Kongo-joella

Eletään aikaa toisen maailmansodan alla ja Saksa aikoo luovuttaa Suomelle Belgian Kongon. Olavi Paavolainen matkustaa Afrikkaan salaisena tehtävänään solmia diplomaattisuhteet Suomen uuteen siirtomaahan.

Toinen maailmansota on syttymäisillään ja tunnelma on painostava. Ihmiset odottavat räjähdysalttiin tilanteen laukaisevaa kipinää. Saksan liittolaiset, mukaan lukien Suomi, ovat tehneet suunnitelman siirtomaiden uudelleenjaosta. Sopimuksen mukaan Suomi ottaa haltuunsa Belgian Kongon, luonnonvaroiltaan rikkaan ja pinta-alaltaan suunnattoman palan pimeintä Afrikkaa.

Hallitus on lähettänyt **Olavi Paavolaisen** salaiselle matkalle Kongoon luomaan diplomaattisia suhteita paikalliseen hallitsijaan ja väestöön sekä tutkimaan miten Kongo olisi mahdollista modernisoida. Olavi kohtaa matkallaan salaperäisen suomalaisen seikkailijattaren, äskettäin vankilasta vapautuneen **Hertta Kuusisen**, ja he alkavat yhdessä suunnitella Suomen neekereiden tulevaisuutta.

Tästä alkaa Aurinkoteatterin näytelmä *Kauniiden unien joella*. Se on kertomus kahdesta suomalaisesta seikkailijasta pimeimmän Afrikan sydämessä, suurten tunteiden äärellä. Kaukana on Suomi, kaukana Belgia; kauas ovat jääneet myös Hitlerin Saksa ja Stalinin Neuvostoliitto, ainakin fyysisesti. Ilma on täynnä odotusta, jännitystä, outoa tunnelmaa. Kukaan ei tiedä, mitä huomina tuo tullessaan, mutta varmasti se on jotain poikkeuksellisen hyvää.

KUUMEINEN KOHTAAMINEN

Vuoden 1939 Kongo on surun ja vihan, väkivallan ja vitsauksien maa. Maasta löytyy uraania ja kumia, orjia, kopraa ja malariaa; öljyä, kuolemaa ja kongokopaalia. Miksi kukaan suomalainen haluaisi tulla tänne? Tätä ihmettelee myös Suomen uusi siirtomaa-attasea Olavi Paavolainen matkustaessaan ylös Kongo-jokea.

Mutta kaukana joen yläjuoksulla hän joutuu vavahduttavien näkyjen valtaan. Joesta nousevat mangrovat kohoavat pylväinä kohti viidakon lehtikattoa. Paratiisilinnut sujahtelevat joesta nousevan usvan halki. Illalla Paavolainen saapuu pienen Ebola-joen haaraan. Aivan joen tuntumassa aukeaa nurmikenttä ja sen keskelle on pystytetty telttä, jota ympäröi uljas rivi mustia miehiä, tulenkantajia, soihdut käsissään.

Olavi Paavolainen nousee aluksestaan ja astelee telttan luo. Teltassa lojuu hänen ystävänsä Hertta Kuusinen vakavan kuumetaudin voivuttamana. Paavolainen ilahtuu. Hän on matkannut kymmeniä tuhansia kilometrejä lentokoneella, ilmalaiivalla ja höyryaluksella, päätyäkseen kauas valkoisesta sivistyksestä vain löytääkseen seurakseen sivistyneen, kauniin ja seurallisen valkoisen kaunottaren, aistillisen seurapiiriboheemin ja vauhdikkaan poliittisen vaikuttajan. Paavolainen rakastuu.

KONGON KARU TODELLISUUS

Kauniiden unien joella kuvaa erään imperiumin syntymästä. Belgian kuningas **Leopold II** otti tehtäväkseen 1800-luvun lopulla tehdä Belgiasta suurvallan ja naamioi suunnitelmansa kansainväliseksi hyväntekeväisyys-hankkeeksi. Näin hän huijasi useita eurooppalaisia ja yhdysvaltalaisia humanitaarisia järjestöjä suojelemaan päämääräänsä, joka tähtäsi puhtaasti taloudelliseen voittoon. Ensimmäiset tiedot Kongon hirmutöistä tulivat julkisuuteen vasta paljon myöhemmin.

Entisten siirtomaiden, nykyisten kehitysmaiden luonne taloudellisin riistovyöhykkeinä vahvistuu nopealla tahdilla. Suomalaiset yhtiöt ulkoistavat toimintaansa halvan työvoiman maihin, ja lähes jokaisella suomalaisella suuryrityksellä on jo tällaisia nurkkia vallattuna ympäri maailmaa. Kongo on edelleen esillä: suomalaiset ovat siellä tarjoamassa "humanitaarista apua". He ovat mukana rakentamassa teitä, joiden ensisijainen käyttötarkoitus ei ole koulubusseilla ajelu, vaan luonnonvaroihin käsiksi pääsy. Öisin niitä pitkin ajelevat aseistetut kolonnat, jotka "puhdistavat" lähiseudun epätoivotusta aineksestä – asukkaista.

□ Juha Mustanoja

Aurinkoteatterin Kauniiden unien joella Kiasma-teatterissa helmi-maaliskuussa 2010. Käsikirjoitus ja ohjaus Juha Mustanoja. Rooleissa Oona Airola, Sanna Hietala, Miko Kivinen, Milla Kangas, Nora Raikamo ja Anna Ranta. Esityksen aiheita ovat kulttuurirasismi, rotuviha, kansanmurha ja siirtomaaideologia. Esitys on surullinen, eikä sovi lapsille.

JUHA MUSTANOJA

Kaija Papu piirtää ihastuksen voimalla

Kun tamperelainen kuvataiteilija Kaija Papu tapaa uuden ihastuksen, syntyy siitä sarjakuva. Kiasma-lehdessä saadaan vuoden aikana seurata taiteilijan romanssin kehittymistä. Voit myös leikata sarjakuvat irti ja taitella niistä pienen lehden.

Kuka olet?

Olen tamperelainen kuvataiteilija Kaija Papu. Välillä soitan myös levyjä, mutta silloin nimeni on DJ Risto Paristo.

Miten kuvailisit sarjakuviasi?

Sarjakuvissani ei ole ruutuja ja puhekupliakin esiintyy tosi harvoin. Välillä tuntuu, että sarjakuvani muistuttavat enemmän kuvakirjoja kuin perinteistä sarjakuvaa. Itselleni tärkeintä on jokin oivallus tai hauska läppä. Yleensä silloin on voittajafilis, kun voi itse hykerrellä valmiille kuvalle tai kun timanttinen ajatus iskee tajuntaan. Yleensä tärkeämpiä ovat ideat ja kontekstit kuin kuvien visuaalinen ilme. Tämä koskee myös niitä sarjakuvia ja itse asiassa taidettakin mistä nautin. Hyvä idea pelastaa paskan kuvan, mutta hieno kuva ei kyllä pelasta paskaa sisältöä. Ai niin, sarjikseni käsittelevät usein sukupuolinormeja ja seksuaalisuutta ja niissä esiintyy mustaa ja raakaa huumoria ja itseironiaa.

Mikä inspiroi sinua?

Tähän Kiasma-lehteen tullut sarjakuva on tehty täysin ihastuksen voimasta. Tapasin hiljattain tosi kivan tyyppin, joka on pidemmän aikaa seurannut minun ja Aino Louhen tekemiä sarjakuvia. Sitten kun me aloitettiin pussailemaan, minä vitsai-

lin sille, että varo vaan, kohta olet jossain sarjakuvassa. Se sanoi, ettei sitä haittaa olla sarjakuvahahmo, mutta niinhän ne kaikki edellisetkin on sanoneet ennen kuin puoli Tamperetta alkoi vittuilemaan.

Tämä sarjakuva oli muutenkin piirtämisen hauskuuden uudelleenlöytämistä. Pitkän aikaa piirtäminen on ollut lähinnä työntekoa ja toteuttamista, ei niinkään nautinnollista. Tätä tehdessä oli myös hauskaa kynä kädessä, eikä vain ideoidessa. Olen myös todella innoissani sarjakuvan taitte-lukonseptista. Tämä on kätevä tapa tehdä pieni värillinen lehti, jonka tekeminen ei maksa maltaita. Yleisellä tasolla minua inspiroi sarjakuvien tekemiseen tunteet, huumori ja tekniikan välittömyys.

Miten työskentelet?

Yleensä liikaa ja töistä on vaikea irtautua. Aika usein ajatukset pyörii koko ajan joko taiteen tai siihen liittyvien asioiden parissa. Olisi kiva että työhuoneelta lähtiessä voisi sammuttaa valojen lisäksi myös työaivot. Mutta ajatustyöhön menee sarjakuvien kanssa eniten aikaa, sillä itse piirtäminen on minulle aika nopeaa toimintaa. Timantin hiominen on työlästä ja se homma on yleensä tehty kun paperi on vielä valkoinen.

□ Piia Laita

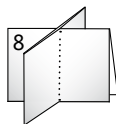
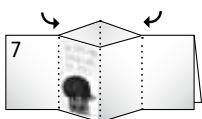
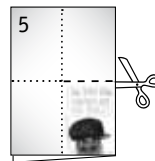
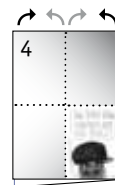
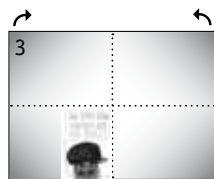
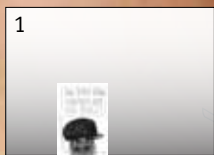
Kiasma-lehden sarjakuva on taiteilija Kaija Papun käsialaa.

Kiasma-sarjakuva

Kiasma-sarjakuvaa piirtää tamperelainen kuvataiteilija Kaija Papu.
 Kaija Papun sarjakuvia on myytävänä mm. Kiasma-kaupassa.
www.kaijapapu.com, www.kaino-kustanne.com □

VALOKUVA KAIJA PAPU, KAMPUS JA MEIKKI WILHEI HAARIKKO / KAMPUSOPIIPII

Leikkaa irti ja taittele oma sarjakuvakirja.

elämyksiä kaikenikäisille

katso tiedot www.kiasma.fi

Kiasma-kalenteri

näyttelyt

10.1. saakka

Ars Fennica 2009

4. krs

Matti Kalkamo, Mika Karhu, Jussi Kivi, Jyrki Rieki ja Petri Yrjölä esittäytyvät yhteisnäyttelyssä.

22.1. – 28.3.

Olav Christopher Jensen

Panorama

5. krs

Näyttelyssä nähdään taiteilijan uusinta tuotantoa. Värikylläisten maalausten lisäksi esillä on orgaanisia veistoksia. Yhteistyössä Kunstallen Brandtsin (Tanska) ja Sørlandets Konstmuseumin (Norja) kanssa.

12.2. – 25.4.

Adel Abidin

4. krs

Irakilais-suomalainen Adel Abidin (s. 1973) kutsuu katsojan tarkastelemaan kriittisesti kansallista ja seksuaalista identiteettiä.

14.4. – 19.9.

Ruotsalaista ja suomalaista nykytaidetta

2. krs

Yksityinen ja julkinen, esteettinen ja poliittinen käyvät vuoropuhelua näyttelyn teoksissa. Mukana on mm. Tellervo Kalleisen ja Oliver Kochta-Kalleisen työ-
kulttuurista käsittelevä uusi teos. Osa näyttelystä on esillä Hanasaaren kulttuuri-keskuksen galleriassa.

30.4. – 1.8.

Denise Grünstein

5. krs

Suomalaisyntyinen, Tukholmassa työskentelevä valokuvataiteilija Denise Grünstein (s. 1950) tunnetaan erityisesti näkemyksellisenä henkilökuvaajana. Hänen intensiiviset ja romanttissävyyiset kuvansa ovat voimakkaan asetelmallisia, luonto ja maisema ovat niissä tärkeällä sijalla.

21.5. – 1.8.

Ilja Glazunov ja Suomi

4. krs

Näyttely kertoo presidentti Urho Kekkosen ajan Suomesta mielenkiintoisen taide-elämän ilmiön kautta. Ilja Glazunovin rooli poliittisen eliitin suosikkina herätti huomiota 1970-luvulla.

Studio K

17.1. saakka

Pilvi Takala: The Trainee

Pilvi Takalan teos perustuu kuukauden mittaiseen oleskeluun Kiasman yritys-yhteistyökumppanin Deloitte toimitaloissa.

12.2. – 16.5.

Jussi Kivi

Fire & Rescue Museum

Näyttely esittelee Jussi Kiven pitkäaikaisen harrastuksen myötä syntynyttä palokunta-aiheista kokoelmaa. Näyttely oli esillä Suomen Aalto-paviljongissa Venetsian biennaalissa vuonna 2009.

taiteilija tavattavissa!

la 23.1. klo 15

Olav Christopher Jensen

Berliinissä asuva norjalaistaiteilija kertoo työskentelystään ja näyttelystään englanniksi. Vapaa pääsy.

su 21.2. klo 15

Adel Abidin

Irakilais-suomalainen taiteilija esittelee näyttelynsä yleisölle englanniksi. Museolipulla.

ke 7.4. klo 17

Jussi Kivi

Ars Fennica 2009 -palkittu Jussi Kivi esittelee teoksensa Fire & Rescue Museum. Klo 18–19.30 taiteilijat Jussi Kivi, Outi Turpeinen ja Veli Granö keskustelevat keräilyhulluuden ja taiteen rajamaastosta. Vapaa pääsy.

kokoelmat

14.2. saakka

Oikeilla jäljillä...

2. ja 3. krs, Huone X, Mediateekki

Ääniopas ja Julkkisopas

Oikeilla jäljillä... -näyttelyyn

26.3.2010 – 20.2.2011

Kokoelmanäyttely

3. krs

Oikeilla jäljillä... -kokoelmanäyttely tarkastelee ihmistä, luontoa ja kulttuuria erilaisten jälkien kautta.

Lainaa ilmaiseksi Kiasmasta tai lataa omaan MP3-soittimeesi www.kiasma.fi.
Ääniopas esittelee lyhyesti yli 30 teosta. Suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.
Julkkisoppaassa tutut, sanavalmiit vierailijaoppaat tulkitsevat näkemäänsä.

Kiasman 11. kokoelmanäyttelyssä tarkastellaan tapahtumaa nykytaiteessa. Teokset voivat esimerkiksi kutsua katsojaa käyttämään eri aisteja, sukeltamaan kangasnauhojen värimereen tai avata katsojalle näkymän johonkin lavastettuun tilanteeseen.

luennot ja seminaarit

to klo 17 – 19

Katseen filosofiaa:

Parasta ennen

pe 12.3., 14.5., 10.9., 12.11.

Kone nimeltä kuraattori

Yhteistyössä Kriittisen korkeakoulun kanssa toteutettu luentosarja taiteen uutuusarvosta. Seminaari-tila. Vapaa pääsy.

14.1. Muinaisen Egyptin taiteen kaari, tutkija, dosentti Jaana Toivari-Viitala
28.1. Kultakauden tyyliuunnista, intendentti Leena Ahtola- Moorhouse, Ateneumin taidemuseo

4.2. Matkalla kohti yhteistä muistiperintöä, taidemaalari Ilkka Väätti

18.2. Nykytaide ja ikuisuuskyymykset, kuvataiteilija Hannele Rantala

25.2. Milloin nykytaide muuttuu vanhaksi? Keskustelemassa taidekriitikko Heikki Kastemaa ja intendentti Pirkko Siitari.

Seminaarisarja kuraattorin työstä. Yhteistyössä Suomen Kuraattorien Yhdistys SKY ry:n kanssa. Seminaari-tila. Vapaa pääsy.

työpajat

Värikäs talvi!

Työpajaohjelmaa koko perheelle tammi–maaliskuussa.

Vauvojen värileikki -työpajoissa alle vuoden ikäiset voivat ihmetellä, miltä värit näyttävät, tuntuvat ja maistuvat? 1–4 -vuotiaiden taaperopajoissa voi piipahtaa puuhaamassa erilaisten haasteiden ja tehtävien parissa.

Värileikkipajoja myös 7–77 -vuotiaille helmikuussa. Lisätietoja ja ilmoittautumisohjeita www.kiasma.fi tai opasvaraus@kiasma.fi

Aikuisryhmille

Kaveriporukoille, työyhteisöille, terapia- ja muille aikuisryhmille suunnatuista pajoista lisätietoja www.kiasma.fi. Tiedustelut ja varaukset ma–pe klo 9–12, p. (09) 17336 509. Yrityksille räätälöidyistä pajoista lisätietoja p. (09) 1733 6668.

Koulut ja päiväkodit

Ajankohtaista tietoa ja vinkkejä koulutyöhön:
www.kiasma.fi/kouluille

Kiasma-teatteri

27. – 30.1. DocPoint

ke klo 17–20 DemoKeskiiviikot

Prosessissa olevia esityksiä, avoimia harjoituksia ja taiteilijapuheenvuoroja.

Ensi-ilta 10.2. klo 19

Aurinkoteatteri: Kauniiden unien joella

12., 18., 19., 25., 26.2.; 4., 5.3. klo 19
13., 20., 27.2.; 6.3. klo 15

Ensi-ilta 18.3. klo 19

Elina Pirinen & Elina Lifländer: Wrong Right Love Fight

19., 20.3. klo 19; 21.3. klo 15

Tuija Kokkonen/Maus&Orlovski: Chronopolitics – III Memo of Time

Loputon esitys alkaa maaliskuussa

20.3. klo 14 Tampereen parhaat

25. – 28.3. Pikseliähky // Pixelache 2010

Ensi-ilta pe 9.4. klo 19

Sanna Kekäläinen: Onni-Bonheur-Happiness

11., 18.4. klo 15; 14., 16.4. klo 19

Helsingin dokumenttielokuvafestivaali. www.docpoint.info

3.2. Aurinkoteatterin avoimet harjoitukset 3.3. klo 17 Wrong Right Love Fight -esityksen demo ja klo 19 brittiläisen Joshua Sofaerin taiteilijapuheenvuoro
7.4. klo 19 Onni-Bonheur-Happiness -teoksen kenraaliharjoitus.

Esityksen aiheita ovat kulttuurirasismi, rotuviha, kansanmurha ja siirto-maaideologia. Käsikirjoitus ja ohjaus Juha Mustanoja.
Esitys on surullinen, eikä sovi lapsille. Liput 15/10 e
www.universum.fi

Tanssija-koreografi Elina Pirisen ja skenografi Elina Lifländerin kolmas yhteistyö, jossa etsitään kokonaisvaltaisia mielikuvia ruumiillisina kokemuksina. Liput 15 / 10 e

Viimeinen osa Muistioita ajasta -esityssarjasta, joka kuuluu Tuija Kokkonen taiteelliseen tohtorintutkintoon Teatterikorkeakoulussa.

Tampereen elokuvajuhlilla palkittuja lyhytelokuvia. Liput 8/6 e

Elektronisen taiteen festivaali jo vuodesta 2002 lähtien. www.pixelache.ac

Nyt esitettävä teos on uusi tulkinta helmikuussa 2009 Kiasma-teatterissa kantaesitetystä teoksesta. Liput 15/10 e

info

Osoite
Aukioloajat
Liput
Ilmaisilta
Info

Suomenkieliset yleisöopastukset
Ruotsinkielinen yleisöopastus
Tilattavat opastukset

www.kiasma.fi

Café Kiasma
Kiasma-kauppa

Kiasman Ystävät ry

Nykytaiteen museo Kiasma, Mannerheiminaukio 2, 00100 Helsinki
Ti 10–17, ke–pe 10–20.30, la–su 10–18, ma suljettu.
Museolippu 8/6 e, alle 18-vuotiaille vapaa pääsy.
Kuukauden ensimmäinen ke klo 17–20.30 vapaa pääsy.
p. (09) 1733 6501, info@kiasma.fi

Ke ja pe klo 18, su klo 15, museolipulla.
Kuukauden ensimmäinen sunnuntai klo 12, museolipulla.
Ryhmän toiveiden ja tarpeiden mukaan. Tilaukset ma–pe klo 9–12,
p. (09) 1733 6509 tai opasvaraus@kiasma.fi. Hinnat arkisin 65 e, sunnuntaisin 80 e. Opastuskielet ovat englanti, ruotsi, saksa ja suomi.

Tutustu ohjelmistoon tai liity maksuttomalle Kiasmail-postituslistalle.
Verkkokaupasta näyttelyluettelot ja Kiasma-tuotteet.

Ti 10–17, ke–pe 10–20.30, la–su 10–18, ma suljettu. p. (09) 1733 6504
Ti 10–17, ke–pe 10–20.30, la–su 10–18, ma suljettu. p. (09) 1733 6505

www.kiasma.fi/kiasmanystavat, p. (09) 1733 6595

Kiasma on liikkumisesteetön. Opaskoirat ovat tervetulleita.
Lipunmyynnissä ja teatterissa on tele/induktiosilmukka.

muutokset mahdollisia

Olav Christopher Jenssenin teosten
nimet syntyvät maalatessa s. 2

Näkökulma s. 6

Kiasma lyhyesti: uutisia, tapahtumia,
makupaloja tulevasta... s. 8

Adel Abidin ja erilainen
taiteilijadokumentti s. 14

Rakkaustarina Kongo-joella s. 20

Tapasimme taiteilijan:
kuvataiteilija Kaija Papu s. 22
Kiasma-sarjakuva s. 23

Kiasma-kalenteri s. 25